

**РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076
«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЩОДО ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Відповідно до Розпорядження №114 від 26.05.2023 р., з 29 травня по 09 червня 2023 р. було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу з кожної навчальної дисципліни за II семестр 2022-2023 навчального року. Дане опитування проведено на виконання вимог якісного забезпечення освітнього процесу, та відповідно до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», на виконання п.4.4 положення «Про освітні програми в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п.5.2 положення «Про гарантії освітньої програми, групу забезпечення спеціальності та проектну групу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Опитування охоплювало студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», в опитуванні взяли участь 88,2% усіх студентів 1-4 курсів (82 студентів із 93). Питання, представлені в анкеті були розроблені за участі провідних фахівців з організації освітнього процесу Полтавської політехніки, та відповідно до змісту передбачали виставлення бальної оцінки, або позитивної чи негативної відповіді, окрім того було передбачено залишити коментар до кожної дисципліни чи висловити власну думку. Перелік питань з кожної навчальної дисципліни був наступним.

№ з/п	Питання	Форма відповіді
1	<i>Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?</i>	<i>Так/Ні</i>
2	<i>Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності</i>	<i>Шкала від 1 до 10</i>
3	<i>Вважаю вивчення навчальної дисципліни корисним для моєї подальшої професійної діяльності</i>	<i>Так/Ні</i>
4	<i>Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною</i>	<i>Так/Ні</i>
5	<i>Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?</i>	<i>Шкала від 1 до 10</i>
6	<i>Викладач використовував методики, пов'язані з розвитком</i>	<i>Так/Ні</i>

	<i>соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо</i>	
7	<i>Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань (курсів роботи, проекти, доповіді, реферати)</i>	<i>Так/Ні</i>
8	<i>Навчальна дисципліна має належне забезпечення навчальними матеріалами, що розміщені на платформі дистанційної освіти, електронній бібліотеці тощо</i>	<i>Шкала від 1 до 10</i>
9	<i>Викладач відкритий для спілкування та доступний для зворотного зв'язку та консультування</i>	<i>Шкала від 1 до 10</i>
10	<i>Як би Ви оцінили рівень викладання дисципліни</i>	<i>Шкала від 1 до 10</i>
11	<i>Що б Ви порадили змінити чи удосконалити для поліпшення якості навчання з даної дисципліни?</i>	<i>Поле для відповіді</i>

Для уникнення тиску на студентів та отримання максимальної об'єктивності результатів опитування, було використано відповідні Google-форми для кожного курсу навчання, зі збереженням анонімності респондентів. Розподіл відповідей було обраховано та узагальнено у відсотковому співвідношенні за рівнем задоволеності. Таким чином, у підсумку задоволеність якістю освіти визначалась виключно по «високому» рівню. При цьому індивідуальні коментарі приймалися до уваги, але в інтегральних показниках не враховувалися.

За результатами опитування студентів 1-4 курсів загальний інтегральний показник задоволеності якістю освітнього процесу склав 88,53%. Інтегральний результат опитування усіх студентів з 1-го по 4-ий курси представлено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Інтегральний результат опитування студентів спеціальності 076, ОР «бакалавр».

Номер питання (відповідно до опитувальника)	Рівень задоволеності якістю освітнього процесу
Питання 1 (вибір з 2-х варіантів)	93,09
Питання 2 (бальна шкала від 1 до 10)	83,39
Питання 3 (вибір з 2-х варіантів)	90,66
Питання 4 (вибір з 2-х варіантів)	95,93
Питання 5 (бальна шкала від 1 до 10)	87,41
Питання 6 (вибір з 2-х варіантів)	88,34
Питання 7 (вибір з 2-х варіантів)	82,66

Питання 8 (бальна шкала від 1 до 10)	86,39
Питання 9 (бальна шкала від 1 до 10)	89,40
Питання 10 (бальна шкала від 1 до 10)	88,06
В цілому по ОР «бакалавр»	88,53

За результатами опитування по ОР «бакалавр» студенти практично з усіх питань відмічають високий рівень задоволеності якістю освітнього процесу. До того ж, коментуючи окремі дисципліни, студенти відзначали:

- викладання лекцій було доступним;
- система навчання була строгою, але якісною;
- дисципліна викладається на високому рівні;
- ніяких зауважень немає;
- дисципліна викладається цікаво і зрозуміло, тощо.

Але слід також відзначити, що разом із позитивною оцінкою і задоволеністю якістю освітнім процесом, студенти надали й слушні поради для подальшого удосконалення. Зокрема це стосується таких аспектів освітнього процесу (відзначено студентами у коментарях):

- збільшити кількість інтерактивних завдань;
- можна збільшити кількість розрахункових задач;
- використовувати більше наглядної інформації;
- збільшити виконання творчих завдань;
- більше розповідей цікавих прикладів від викладача та інші рекомендації.

За результатами опитування по ОР «бакалавр» студенти відзначають високий рівень задоволеності з набуття компетентностей за спеціальністю. Про це свідчать відповіді по таким питанням:

- питання 1, рівень задоволеності 93,09%;
- питання 2, рівень задоволеності 83,39%;
- питання 3, рівень задоволеності 90,66%.

За результатами опитування по ОР «бакалавр» студенти відзначають високий рівень задоволеності щодо організації навчального процесу:

- питання 4, рівень задоволеності 95,93%.

За результатами опитування по ОР «бакалавр» студенти відзначають високий рівень задоволеності з об'єктивності оцінювання:

- питання 5, рівень задоволеності 87,41%.

Разом з тим, слід відзначити і розбіжності у результатах оцінки між студентами різних курсів навчання. Це пов'язано з порівняльним переважанням дисциплін загального циклу підготовки на молодших курсах порівняно зі старшими курсами, які спрямовані на формування загальних компетентностей, що формують майбутнього випускника як самостійного, цілеспрямованого і

повноправного члена суспільства. Тому рівень задоволеності якістю освітнього процесу поступово зростає у розрізі окремих питань. Так, наприклад, по питанню «2) Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності», рівень задоволеності наступний:

- по 1-му курсу – 74,29%;
- по 2-му курсу – 74,40%;
- по 3-му курсу – 91,78%;
- по 4-му курсу – 93,09%.

А по питанню «3) Вважаю вивчення навчальної дисципліни корисним для моєї подальшої професійної діяльності», рівень задоволеності по курсам навчання склав:

- по 1-му курсу – 80,00%;
- по 2-му курсу – 84,16%;
- по 3-му курсу – 98,48%;
- по 4-му курсу – 100,00%.

Співставлення цих результатів опитування графічно подано на рисунку 1.

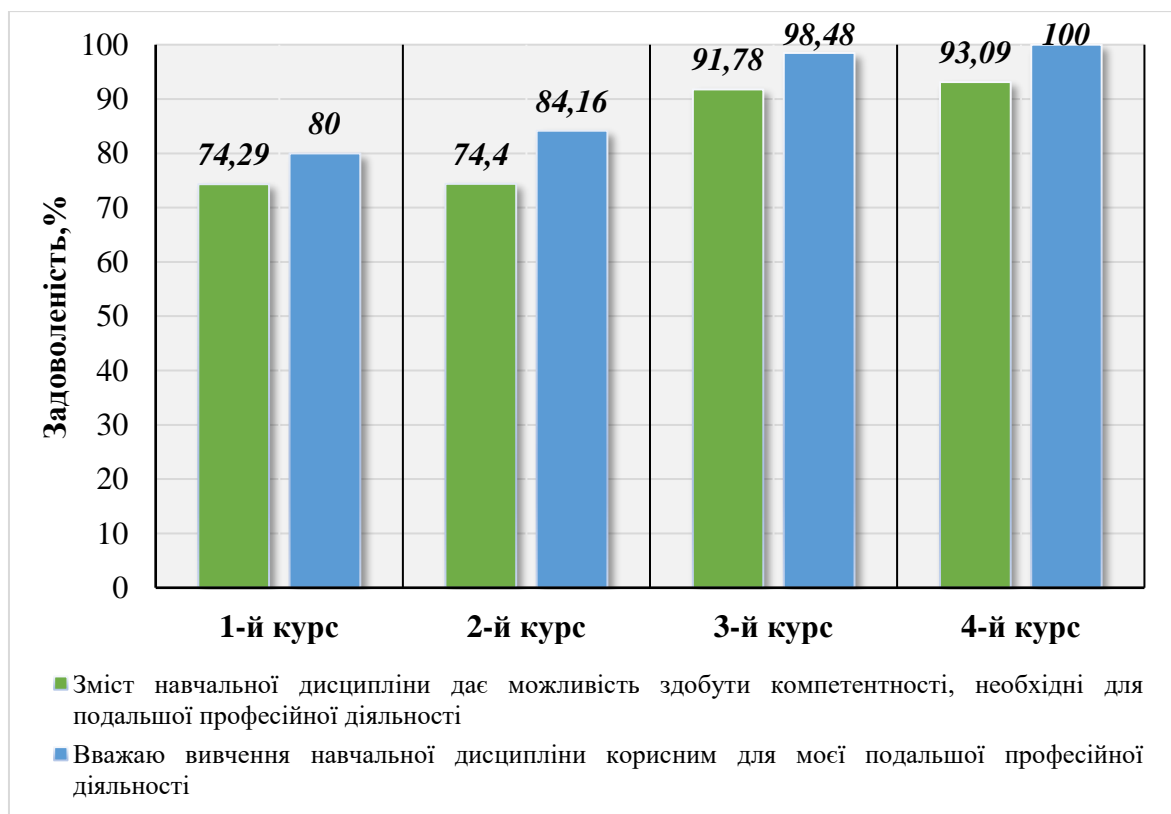

Рисунок 1 – Задоволеність дисципліною у розрізі майбутньої професії, студенти спеціальності 076, ОР «бакалавр».

Таким чином викладачам освітніх компонент і кураторам академічних груп потрібно посилити освітню роботу щодо компетентнісного підходу до організації освітнього процесу у вищій освіті, пояснювати студентам необхідність набуття як

професійних, так і загальних компетентностей, формувати позитивну мотивацію до навчання у здобувачів вищої освіти.

За результатами опитування, студенти також високо оцінюють рівень задоволеності із набуття додаткових навиків, а саме soft skills – робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів, тощо, у порівнянні з першим семестром 2022-2023 навчального року. Так в цілому рівень задоволеності склав:

- питання 6, рівень задоволеності 88,34%.

Але тут також слід відмітити, що між курсами спостерігається відмінність у сприйнятті додаткових навиків, які забезпечують навчальні дисципліни. Так з питання 6, у розрізі курсів навчання, рівень задоволеності склав:

- по 1-му курсу – 76,36%;
- по 2-му курсу – 79,99%;
- по 3-му курсу – 97,00%;
- по 4-му курсу – 100,00%.

Разом із отриманням додаткових навиків, слід також відмітити, що за результатами опитування по ОР «бакалавр» студенти відзначають високий рівень взаємодії із викладачами та викладання дисциплін. Це відзначено у опитувальнику питаннями «9) Викладач відкритий для спілкування та доступний для зворотного зв'язку та консультування» та «10) Як би Ви оцінили рівень викладання дисципліни». Задоволеність здобувачів різних курсів представлена на рис. 2.

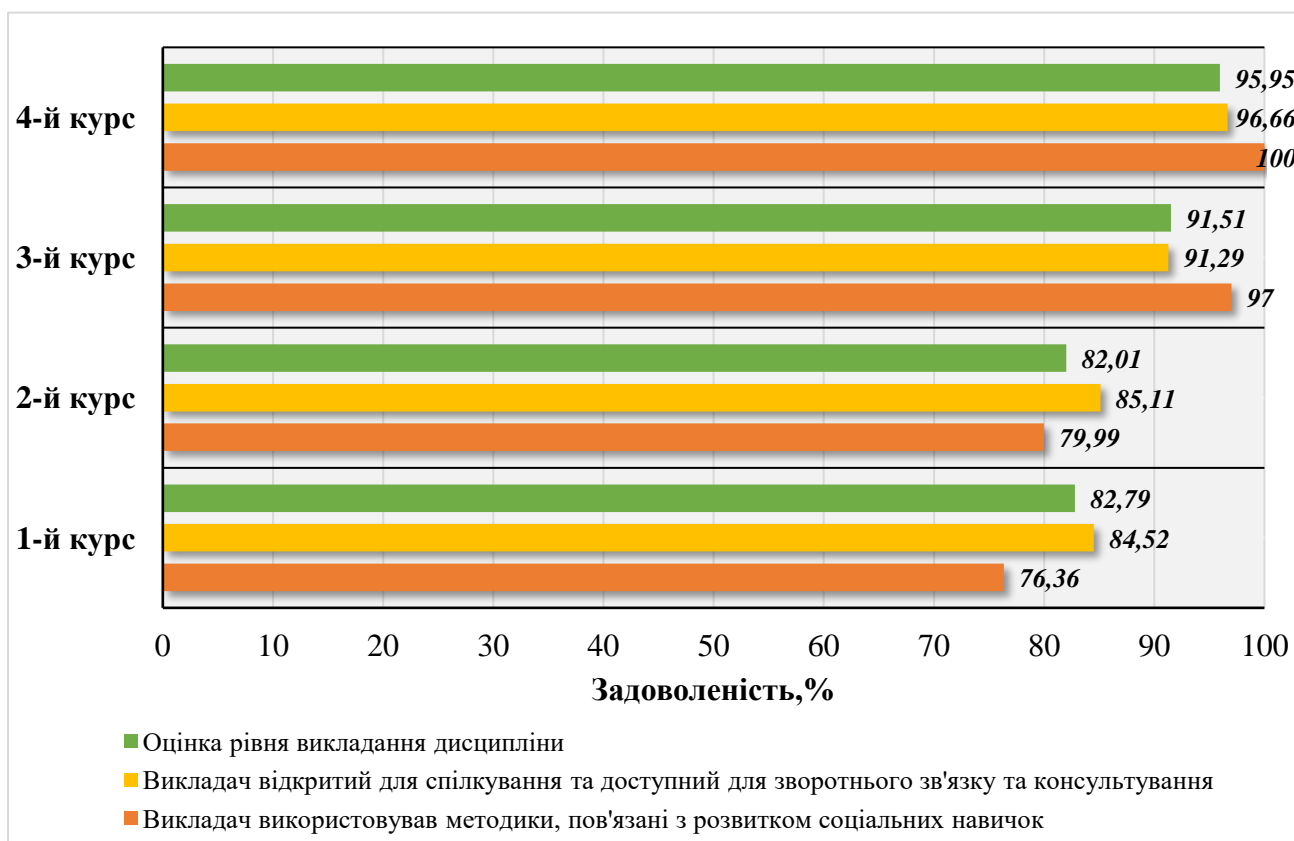

Рисунок 2 – Задоволеність викладанням і комунікацією з викладачами, студенти спеціальності 076, ОР «бакалавр».

Відповідно інтегральні результати по ОР «бакалавр» були наступні:

- питання 9, рівень задоволеності 89,40%;
- питання 10, рівень задоволеності 88,06%.

Тому слід зробити висновок, що і саме викладання, і викладацькі методики, і комунікація між викладачами і здобувачами знаходиться на високому рівні. Проте слід відзначити, що підвищення рівня педагогічної та фахової майстерності викладача в жодному разі не можна зупиняти, оскільки це негативно відзначиться на якості освітнього процесу.

Окрему увагу слід приділити такому моменту якості освітнього процесу, як реалізація здобувачами вищої освіти їх академічної свободи. Щодо освітнього процесу це відображено у питанні «7) Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань (курсів роботи, проєкти, доповіді, реферати)». За результатами опитування по ОР «бакалавр» студенти відзначають високий рівень:

- питання 7, рівень задоволеності 82,66%.

Разом з тим, тут теж слід відзначити і розбіжності у результатах оцінки між студентами різних курсів навчання. Так само це полягає у більшій кількості дисциплін загального циклу підготовки на молодших курсах, у яких тематика не може бути прив'язана до різних об'єктів науково-навчального дослідження чи пошуку. В той же час на старших курсах можлива значно більша комбінаторика варіацій на кшталт «один об'єкт дослідження – різні предмети дослідження» чи «один предмет дослідження – різні об'єкти дослідження». Тому рівень задоволеності якістю у розрізі питання 7 також поступово зростає по курсам навчання:

- по 1-му курсу – 66,05%;
- по 2-му курсу – 72,50%;
- по 3-му курсу – 99,25%;
- по 4-му курсу – 92,85%.

Слід відмітити й позитивні результати оцінювання здобувачами вищої освіти технічного і методичного забезпечення навчального процесу. Це відображено у питанні 8. За результатами опитування по ОР «бакалавр» спеціальності 076 студенти доволі високо оцінюють забезпечення дисциплін навчальними матеріалами, що розміщені на платформі дистанційної освіти, електронній бібліотеці, інших ресурсах, тощо. Відповідно інтегральний результат по ОР «бакалавр» такий:

- питання 8, рівень задоволеності 86,39%.

За результатами опитування по ОР «бакалавр» по курсам навчання, високий рівень задоволеності із забезпечення навчальними матеріалами розподілився:

- по 1-му курсу – 79,45%;
- по 2-му курсу – 79,75%;
- по 3-му курсу – 90,90%;
- по 4-му курсу – 95,47%.

Графічно представлено значення по курсам на рис. 3.

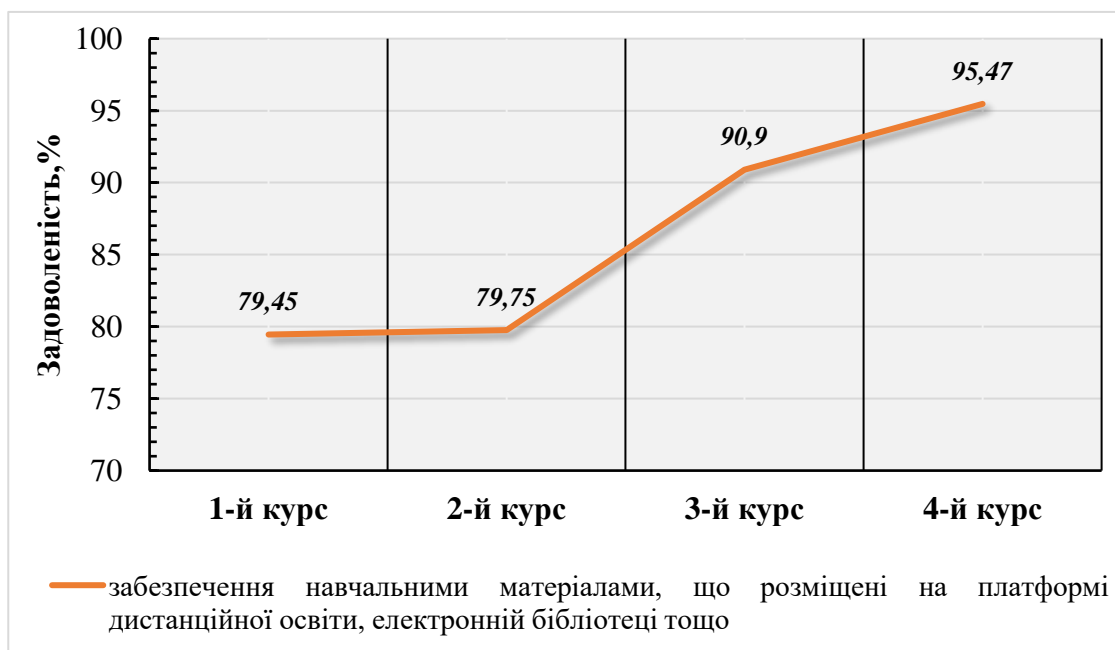

Рисунок 3 – Задоволеність навчально-методичним забезпеченням, студенти спеціальності 076, ОР «бакалавр».

Отже, отримані результати позитивно характеризують задоволеність студентами якістю освітнього процесу, але також вимагають розглянути відповідні зміни та коригування до забезпечення дисциплін, які будуть викладатися у 2023-2024 н.р. Зокрема в першу чергу це стосується дисциплін, які отримали результати оцінювання нижчі за середні за критеріями:

- забезпеченості навчальними матеріалами;
- якістю викладання;
- відповідності вимогам щодо сучасних навиків і компетенцій.

Викладачам, які виступають координаторами цих дисциплін, також рекомендовано проаналізувати стан підвищення кваліфікації, зокрема для участі таких викладачів у програмах підвищення кваліфікації НАПН ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», участь у програмах академічної мобільності, проходження відповідних навчальних курсів щодо якості освіти на освітніх ресурсах (Курсера, Прометеус, тощо). Разом цим, перед початком наступного семестру та затвердженням РПНД, необхідно здійснити аналіз змісту та підготовки навчальних матеріалів за дисциплінами які отримали нижчі за середні інтегральні результати оцінювання, а також наповненість дистанційних курсів таких дисциплін.